Бухы оронуудай пролетаринар, нэгэдэгты!

БУРЯТ-МОНГОЛОЙ ҮНЭН

ВКП(б)-эйн Б.-М. Обкомой ба БМАССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй орган

1940 оной ИЮНЬ 6 четверг № 129 (3130)

Сэн 10 мүнгэ.

Латвиин военнэ министр ба армиие командалагша генерал Беркис Москва ерэбэ

Июниин 2-ой үдэр Латвиин военнэ министр ба армиие командалагша генерал Беркис гэгшэ полковник Цельмиьш, подполковник Осис, мүн СССР-эй Латвидахи военнэ атташе полковник А. А. Завьялов ба СССР-дэхи Латвиин военнэ атташе подполковник Залитис гэгшэдэй үдэшэлгээр Москвада ерэбэ.

Белорусска вокзал дээрэ генерал Беркисые оборонын Арадай Комиссарай орологшо Советскэ Союзай Маршал нүхэр Г. И. Кулик, НКИД-эй протоколой таһагые даагша нүхэр В. М. Барков, Москва городой комендант комбриг нүхэр В. А. Ревякин, комбриг нүх. И. И. Дубинин, НКО-гэй гадаада харилсаануудай таһагые даагша полковник нүх. Г. И. Осетров, Латвийска миссиин состав посланник г. Коциньш түрүүтэйгээр Эстониин посланник г. Рей, Литвын посланник г. Наткевичиус, Литвын военнэ атташе полковник Мечкаукшас гэгшэд угтаба.

Вокзалай перрон Советскэ ба Латвиин тугуудаар шэмэгдэһэн ба хүндэлэлэй харуул табигдаһан байгаа.

Хүдөөдэ военно-физкультурна хүдэлмэриие үргэнөөр дэлгэрүүлэе

Зунай сагай зулгы һайхан үе эхилбэ. Хүгшэд үбгэд, хүбүүд басагад бүлтадаа сүлөөтэй сагаа стадион дээрэ, футбольно-волейбольно площадкада, буудалганай тиртэ үнгэргэхые хүсэнэ.

Городой ба хүдөө нютагуудахи физкультурна организацинууд хадаа ажалшадые олон янзын спортнуудта һургаха, бэеынь элүүрые бэхи шанга болгохо зорилготой.

Манай республикын олон тоото физкультурнигууд „ГТО“-гэй үбэлэй нормые шэнэ комплексоор үгөө. Улан-Удын „Медик“ обществые абаад үзэбэл, тэрэ хадаа 40 значкистнуудые бэлэдхэхэ плантай байһанаа, 190-е бэлэдхээ. Иимэ жэшээнүүд город дотор нилээд олон. Мүн тэрэшэлэн, колхозно залуушууд болбол спорт ба физкультурые ехэтэ һонирхоно, тэрээндэ дурална. Тунхэнэй аймагай „Ленинэй зам“ колхоз стадионтой, волейбольно хоёр площадкатай болонхой. Тус колхозой член, үнгэрэгшэ үбэл Москвада болоһон санашадай бүхэсоюзна соревнованида хабаадагша — нүхэр Дулма Мумаева нютагтаа трактористаар хүдэлмэрилэн үйлэдбэриингөө планиие үдэр бүри 160-170 процент дүүргэхэтээ хамта, мүн физкультурна хүдэлмэридэ активаар хабаадалсана. Селенгын аймагай, Тельманэй нэрэмжэтэ колхозой дэргэдэ физкультурна командануууд байгуулагдажа, тэдэнэр мүнөө спортын ба сэрэгэй хэрэгые шудалжа байнад.

Хүдөө нютагта физкультурна хүдэлмэри ябуулхада бэрхэтэй гэжэ зарим хүнүүд һанадаг юм. Энэнь тон буруу! Хэрбээ оролдолго гаргаад, хүдэлмэреэ зүбөөр эхидхэн табяад байгаа һаа, ямар ехэ юумэ хэгдэхэнь элитэ.

Хаана партийна, комсомольско организацинууд оборонно-физкультурна хүдэлмэриие хүтэлбэрилнэб, хаана коммунистнууд, комсомолецууд энэ хэмжээябуулгые толгойлноб, тэндэ хэрэг амжалтатайгаар бэелүүлэгдэнэ. Жэшээлхэдэ, гансахан Закаменай аймаг дотор оборонно 119 кружогууд эмхидхэгдээд, тэдээндэ 2852 хүнүүд һуралсанад.

Мүн, Зэдын аймагай партийна организаци ба айкомой секретарь нүхэр Зимин болбол аймаг соогоо оборонно-физкультурна хүдэлмэриие дэлгэрүүлгэдэ онсо анхараа хандуулна. 1940 оной хүдөөажахын Бүхэсоюзна выставкэдэ манай республикаһаа, осоавиахимай 4 эхин организацинууд хабаадахаар хараалагдана. Мүнөө үедэ, аймагууд бүхэндэ, тэрэ тоодо Зэдын аймаг дотор, хүдэлмэреэ жэшээтэ һайнаар табиһан эхин организацинуудые шэлэн абалга ябуулагдажа байна. Аймагуудһаа ороһон материалнууд дээрээһээ харахада, Зэдын аймаг дотор түрүү зэргэдэ тоологдодог Доодо-Бургалтайн сомоной, Карл Марксай нэрэмжэтэ колхозой дэргэдэхи осоавиахимай эхин организаци хадаа республикын эрхимүүдэй нэгэн боложо шадаа. Тус организациин хүтэлбэрилэгшээр колхозой счетовод партийна бэшэ нүхэр Цынгэ Бадмаев һаяхан һунгагдаһан юм. Һүүлэй хоёр һара дотор осоавиахимай членүүдтэ 16 хүниие абаа, мүнөө колхозойнь дэргэдэ 5 оборонно кружогууд хүдэлмэрилнэ. ПВХО-гэй, „Ворошиловска буудагшадай“ ба «Ворошиловска всаднигуудай» значогой нормые 84 хүнүүдэнь үгөөд байна. Гадна 1940 оной хоёр һарын торшо соо политзаняти, винтовкын материальна часть ба буудалганай хэрэгыэ үзэхэ занятинууд 787 хүнэй хабаадалгатайгаар 38 дахин үнгэргэгдэһэн байна; шархатагшадта түрүүшын медицинскэ туһаламжа үзүүлхэ тухай асуудалаар 7 заняти хэгдэжэ, 121 хүн хабаадуулагдаа. Эдэ бүхы хүдэлмэриие нь хаража үзөөд, осоавиахимай Зэдын аймагай Совет болбол хүдөөажахын Бүхэсоюзна выставкэдэ кандидадаар баталхыень Центральна Соведтэ зууршалга хэбэ. Нүхэр Бадмаев хадаа ажахын ба политическэ кампанинуудай түлэг үедэшье, сүлөө саг оложо, оборонно хүдэлмэридэ олониитэ колхознигуудые хандуулжа шадана. Оборонно-физкультурна ба агитационно хүдэлмэриие эрхимээр ябуулхатаяа хамта, нүхэр Цынгэ Бадмаев эрхим һайн счетовод мүн. Колхозойгоо тоосооной ба тоо бүридхэлэй хэрэгые һайнаар эрхилэн, 1939 оной жэлэй отчедые аймаг дотороо түрүүлэн дүүргэбэ. Энэ факт хадаа хүдөө нютагуудта оборонно-физкультурна хүдэлмэриие үргэнөөр дэлгэрүүлхын тула сүлөө саг нилээд ехэ бии гэжэ, энэ хадаа ажахын кампанинуудые үнгэргэлгэдэ ямаршье һаад болохогүй гэжэ үшөө дахин харуулна. Зэдын аймагһаа хамта 4 эхин организаци, Бичурын аймагһаа 6 хүн ба Баргажанһаа 3 хүн тус аймагуудай Соведүүдээр выставкын кандидадуудта баталагдаа.

Оборонно-физкультурна хүдэлмэриие ажалшадай дунда үргэнөөр дэлгэрүүлгэ болбол манай арадые мобилизационно бэлэн байлгаха тухайда нүхэр Сталинай заабариие бэелүүлхэ ябадалда тон ехэ удхашанартай. Зүгөөр зарим партийна организацинууд, тэдэнэй хүтэлбэрилэгшэд осоавиахимай ба һайндуранай бусад организацинуудай хүдэлмэри һайжаруулха гэһэн хэдэн тогтоолнуудые абаһаншье һаа, хооһон хашхаралдаагаар хизаарлаад, тодорхой ямаршье хэмжээ абадаггүй ушарнууд олон үзэгдэнэ. Илангаяа Селенгын аймагта оборонно-физкультурна хүдэлмэри муугаар табигданхай, тэндэ партийна организаци анхараа тон багаар хандуулна.

Мүнөө, ажалшадые элүүржүүлгын ба военно-физкультурна хүдэлмэринүүдые шэнэдхэн эмхидхэлгэдэ тон зохид таатай үе ерээ. Партийна, комсомольско ба общественнэ организацинуудай зорилгонь юуб гэхэдэ, тэдэнэр хадаа эдэ хэмжээябуулгануудта олониитэ ажалшадые элсүүлэн, военно-физкультурна хүдэлмэриие ёһотоороо массова удхашанартай болгохо ёһотой.

Һүүлэй мэдээсэлнүүд

ГЕРМАНСКА АРМИИН ВЕРХОВНО КОМАНДОВАНИИН МЭДЭЭСЭЛ

БЕРЛИН, июниин 4. (ТАСС). Германска армиин Верховно командовани мэдээсэнэ: „Үсэд шангаа байлдаанай һүүлээр Дюнкеркын хэрэм эзэлэгдэбэ. 40 мянган пленнигүүд ба олон тоото сэрэгэй трофейнүүд абтаба. Тиихэлээрээ, Соммо мүрэнэй адаг хүрэтэрхи бүхы бельгийскэ ба французска эрьевүүд германска сэрэгүүдээр эзэлэгдэбэ.“

ГАБРЫЕ БОМБДОЛГО

ЛОНДОН, июниин 4. (ТАСС). Июниин 3-наи һүни Габрын районые германска самоледууд бомбдоо гэжэ Рейтер агентство мэдээсэнэ. Хэдэн гэрнүүд эбдэрээ. Гэмтэл бии.

ИТАЛИИН ПОЗИЦИ

ЛОНДОН, июниин 4. (ТАСС). Итали болбол һаяар дайнда орохонь гэжэ эндэ хэлсэнэ. Энэ алхамай түлөө харюусалга хадаа бүхы итальянска правительствода удаха байна гэжэ газетэнүүд мана Римдэхи английска посол болбол тэндэһээ гаража ерэхээр бэлэн байна. Дундада далайн зүүн захада байгаа союзнигуудай флот болбол ехэ хүсэнүүдые нэмэжэ абаба. Кайеро, Александри, Порт-Сайд ба Суэцые хамгаалха план зохёогдоо.

РСФСР-эй Верховно Соведэй, нэгэдэхи зарлалгын III Сесси

АВТОНОМНО СОВЕТСКЭ СОЦИАЛИСТИЧЕСКЭ РЕСПУБЛИКАНУУДАЙ КОНСТИТУЦИНУУДЫЕ БАТАЛХА ТУХАЙ

РСФСР-эй Верховно Соведэй законодательна һанамжалгануудай Комиссиин түрүүлэгшэ нүх. И. Т. ГОЛЯКОВАЙ докладһаа

—Законодательна һанамжалгануудай Комисси болбол,—гэжэ нүхэр Голяков хэлэнэ,—бүхы автономно республикануудай конституцинуудые детальнаар хаража үзөөд, РСФСР-эй Конституциин 19-дэхи статьягай ёһоор, тэдэниие Верховно Соведэй баталалгада табина.

Автономно советскэ социалистическэ республикануудай конституцинууд болбол СССР-эй Конституциин ба РСФСР-эй Конституциин үндэһэ һуури дээрэ ба тэрэнтэй хүсэд зохилдуулан, автономно республика бүхэнэй онсо илгаануудые хараалалсан зохёогдоһон байна. Агууехэ Сталинска Конституциин принципүүдһээ үндэһэлэн, автономно республикануудай конституцинууд хадаа, большевистскэ партиин ба арадуудай агууехэ вождь нүхэр Сталинай хүтэлбэреэр, манай олонациональна эхэ ороной ажалшадай туйлаһан, бүхэдэлхэйн - историческа илалтануудые тодоор харуулһан ба законодательна ёһоор бэхидхэһэн байна. (Үни удаан аплодисментнүүд).

Автономно республикануудай конституцинууд хадаа, манай орондо социализм болбол ажахын ба политическэ ажабайдалай хэлбэришэгүй үндэһэ һууринь болоһон, тэрэ фактһаа үндэһэлэн байгуулагдаа.

Саашань, нүхэр Голяков болбол автономно советскэ социалистическэ республикануудай конституцинуудые главануудааранъ ба статьянуудааранъ найруулан хэлэбэ.

—Бүхы АССР-нүүдэй конституцинуудай нэгэдэхи статья соонь, автономно республика хадаа хүдэлмэришэн ба таряашанай социалистическэ гүрэн мүн гэжэ хэлэгдэнэ. Тэрэнэй политическэ үндэһэ һууринь хадаа ажалшадай депутадуудай Соведүүд, харин экономическа үндэһэ һууринь— ажахын социалистическэ системэ, үйлэдбэриин зэбсэгтэ ба хэрэгсэлдэ социалистическэ үмсэ болоно. Урдын хаанта Россиин дарлагданги арадуудай историческа тэмэсэлэй дүнгүүд, Ленин-Сталинай партиин хүтэлбэреэр, ород арадай ахадүүгэй туһаламжаар туйлаһан ба дайлан абаһан агууехэ илалтануудайнь дүнгүүд иимэ байна.

Хаанта Росси болбол арадуудай түрмэ; экономическа богоолшололгын, политическэ эрхэгүйдэлгын ба ажалшадые хайрагамгүйгөөр тонон дээрмэдэлгын орон байгаа. Хаанай правительство хадаа Россидо ажаһуугша арадуудай культурын хүгжэлтые бүхы хүсөөрөө һаатуулдаг һэн. Хаанта засагай чиновнигуудай нэгэн—сибирскэ губернатор хадаа I Николайда бэшэһэн нюуса бэшэг соогоо иигэжэ хэлэһэн юм: „Бүхы сагуудай опыдуудһаа харахада, багаханшье гэгээрэлгүй, балар харанхы арадуудые зонхилон захирхада тоншье бэлэхэн байна“.

Хаанта Россида нэгэшье национальность өөрын гүрэн үгы байгаа. Бүхы ородбэшэ арадуудые «инородецууд» гэжэ хаанта правительство, помещигүүд ба капиталистнууд доромжолон нэрэлдэг һэн.

Иигэтэ лэ агууехэ Октябрьска Социалистическэ революци хадаа, капиталистнууд ба помещигүүдэй засагые унагаажа, ажалшан арадай үни заяанайнь дарлалтые бүрин хүсэд, хэтэдэнь усадхаһан байна. Россиин арадуудай эрхэнүүдэй деклараци соо, Советскэ засаг болбол арадуудай тэгшэ эрхые ба суверенностиие соносхоһон; национальна ба национально-шажанай хизаарлалгануудые болюулһан; манай орондо ажаһуугша бүхы арадуудай сүлөөтэ хүгжэлтые соносхоһон байна.

Бурят-Монголой, Башкирска ба Удмуртска автономно республикануудай жэшээ дээрэ, докладчик болбол культурна ба ажахын байгуулалтада тэдэнээр туйлагдаһан, агууехэ илалтануудыень харуулба. Жэшээлхэдэ, Башкириие абаад үзэе. Революциин урда тээхи үедэ, тэрэнэй диилэнхы ехэнхи газар хадаа тон үсөөхэн помещигүүд ба капиталистнуудта хабаатай байхадань, таряашад газаргүйдэлгэһөө амидажа ба тулижа байгаа. Теэд, мүнөө Башкири хадаа Российска Федерациин түрүү республикануудай нэгэн болоо. Ганса сталинска табанжэлнүүдэй торшо соо 70 томо промышленна предприятинууд бариг даа. Шэнэ промышленна районууд—Уфа городто Сталинска район, хэдэн зуугаад нефтяной вышкэнүүдээр хүреэлэгдэһэн, 50000 хүнзонтой Ишимбай город ба бусад байгуулагдаа. Колхозуудта хэтэдээ эдлэхынь тула 7236000 гектар газар бэхилэгдээ. Советскэ засагай жэлнүүд соо, тус республика дотор эмнэлгын 787 учрежденинүүд нээгдээ, эдээндэ 5000 медицинскэ хүдэлмэрилэгшэд хүдэлмэрилнэ.

Иимэнүүд хубилалтанууд бусадшье автономно республикануудта болоо. Эдэ хубилалтанууд—ленинско-сталинска национальна политикын торжествогой результат, манай орондо социализмын илалтануудай результат мүн.

Докладчик болбол автономно советскэ социалистическэ республикануудай конституцинуудай хоёрдохи глава тушаа тэмдэглэбэ. Энээн соо, гүрэнэй байгуулалта тухай хэлэгдэнэ, энэ глава хадаа засагай дээдэ органуудые ба республикын гүрэнэй хүтэлбэрилгые органуудые тодорхойлно. 13-дахи статья соо, автономно республика болбол Российска Советскэ Федеративна Социалистическэ Республикын составта, автономиин эрхэнүүдэй үндэһэ һуури дээрэ оролсоно гэжэ хэлэгдэнэ, энэ хадаа манай Федерациин арадуудай эбдэршэгүй ханибарисаае ба ахадүүгэй холбоое тэмдэглэнэ.

Республикануудай үргэн автономи дээрэ үндэһэлэгдэһэн, Российска Советскэ Социалистическэ Федераци хадаа, национальна асуудалнуудые шиидхэлгын жэшээ харуулна. Тэрэ болбол РСФСР-эй территори дээрэ ажаһуугша бүхы арадуудай сүлөөтэ хүгжэлтые хангана. Автономно республиканууд болбол өөрынгөө политическэ, ажахын ба культурна ажабайдалай элдэб асуудалнуудые шиидхэн эрхилнэ.

Автономно республикануудай бүхы конституцинууд хадаа өөрынгөө граждануудта, социализмын агууехэ туйлалтануудые—ажал хэхэ эрхэ, һуралсаха ба үбгэрхэдөө материальна тэдхэгдэхэ эрхэнүүдые хангаи, граждануудай тэгшэ эрхэнүүдые законой ёһоор бэхидхэнэ. Докладчик болбол, Северо-Осетинскэ АССР-эй конституциин 90-дэхи статьяе жэшээ болгон харуулба. Энэ статья хадаа, Северо-Осетинскэ Автономно Советскэ Социалистическэ Республикын граждануудай тэгшэ эрхэ болбол,—тэдэнэй национальность ба рассаһаа дулдыдангүйгөөр,—ажахын, гүрэнэй, культурна ба общественно-политическэ ажабайдалай бүхы һалбаринуудта хэлбэришэгүй закон мүн гэжэ батадхан хэлэнэ. Эрхэнүүдые ямаршье—сэхэ гү, али далдаар хизаарлалга, рассова гү, али национальна хабаадалгаһаань дулдыдан, граждануудта сэхэ гү, али далдаар хэтэрһэн эрхэ олголго, тэрэшэлэн рассова гү, али национальна илгаануудые ба дурагүйгэлгые гаргалга—законоор хэһээгдэнэ. Гэхэтэй хамта, Севернэ Осети болбол олон арбаад жэлнүүдэй торшо соо хаанта засагай чиновнигуудаар, помещигүүд ба капиталистнуудаар бии болгогдоһон, национальна ба национально-шажанай харша химаралдаануудай хурсаданги арена байһаниень һанаха хэрэгтэй.

Иимэнүүд статьянууд хадаа бусад бүхы автономно социалистическэ республикануудай конституцинууд соо бии байна. Эдэ статьянууд болбол социализмын ороной агууехэ туйлалтануудай нэгэниие—арадуудай эбдэршэгүй ханибарисаа ба ахадүүгэй холбооё гэршэлнэ. „СССР-эй арадууд хоорондын ханибарисаа—ехэ ба серьезно туйлалта мүн. Ушарань, энэ ханибарисаагай бии байһан сагта, манай ороной арадууд сүлөө ба илагдашагүй байха. Энэ ханибарисаагай бии байһан ба мандажа байһан сагта, хэншье—дотоодыншье, мүн гадаадыншье дайсад бидэндэ аймшагтай бэшэ“,—гэжэ нүхэр Сталин һургана.

Автономно советскэ социалистическэ республикануудай конституцинууд болбол агууехэ Октябрьска Социалистическэ революциин угаа ехэ туйлалтануудай нэгэн—эхэнэрнүүдые бүрин сүлөөлэлгые ба тэдэнэй хүсэд тэгшэ эрхые законой ёһоор батадхана. Энээнэй тодо гэршэнь хадаа, тусхайлан хэлэбэл, засагай дээдэ органуудта, автономно республикануудай Верховно Соведүүдтэ эхэнэрнүүдые һунгалга болоно. Жэшээлхэдэ, Удмуртска АССР-эй Верховно Соведэй составта 142 депутадуудһаа—39 эхэнэрнүүд, Поволжидохи немецүүдэй АССР—147-һоо 33, Башкирска АССР—150-һаа 32, Дагестанска АССР—113-һаа 31, Марийска АССР—93-һаа 30, Чечено-Ингушска АССР—122 депутадуудһаа 27 эхэнэрнүүд г. м. Нютагуудахи ажалшадай депутадуудай Соведүүдэй составта нилээд олонхинь эхэнэрнүүд. Советскэ засаг болбол эхэнэрнүүдые политическэ сүлөөлхэһөө гадна, мүн гүрэнэй, ажахын ба культурна ажабайдалда үргэнөөр ба активнаар хабаадалсаха бодото аргабайдалнуудые тэдэндэ хангаһан байна. Манай Федерациин бүхы автономно республикануудай хэдэн миллион эхэнэрнүүд заводууд ба фабрикануудта, колхозууд, совхозууд ба учрежденинүүдтэ хүдэлмэрилэн, наука, техникэ ба искусствын үндэрдхэнүүдые шудална, социалистическэ ажалай гайхамшаг жэшээнүүдые харуулна.

Тиигээд, докладчик болбол автономно советскэ социалистическэ республикануудай конституцинууд соо бэшэгдэһэн, граждануудай уялганууд тушаа тодорхойгоор хэлээ. Бүхы конституцинууд болбол общественнэ социалистическэ үмсые—советскэ байгуулалтын нангин ба ойроо хүртэшэгүй үндэһэ һууриие, бүхы ажалшадай культурна ба шангашадалтай ажабайдалай источнигые наряар сахиха ба бүхэжүүлхэ уялгые онсо тэмдэглэнэ. Гражданин бүхэнэй нангин уялгань хадаа—социалистическэ эсэгэ ороноо хамгаалга, тэрэнэй оборонно хүсэ шадабариие бүхэжүүлгэ мүн гэжэ, конституцинууд соо бэшээтэй.

Автономно республикануудай конституцинуудай 9-дэхи глава хадаа, нюуса голосованяар, бүгэдэнийтын, тэгшэ ба сэхэ һунгалтые тогтооно. Нютагуудахи засагай органуудые һунгалгын үедэ, һунгуулиин нормо хадаа республика бүхэнэй тодорхой условинуудһаа дулдыдан тогтоогдоно.

РСФСР-эй Верховно Соведэй законодательна һанамжалгануудай Комиссиин нэрэһээ, депутат Голяков болбол автономно советскэ социалистическэ республикануудай конституцинуудые баталха гэһэн дурадхал оруулба.

—Автономно советскэ социалистическэ республикануудай конституцинуудые баталалга болбол,— гэжэ докладчик хэлэнэ,—Российска Федерациин ахадүүгэй бүлэ соо, Советскэ Социалистическэ Республикануудай ахадүүгэй ба илагдашагүй Союзда хамтаран нэгэдэһэн арадуудай бүлэ соо, эдэ республикануудай саашадахи хүсэтэ бадаралтые хангаха байна.

—Российска Советскэ Федеративна Социалистическэ Республикын арадууд мандаг!

—Социалистическэ Конституциие зохёон байгуулагша, Советскэ Союзай бүхы ажалшан арадуудай агууехэ вождь, манай түрэл Сталин мандаг!

Агууехэ Сталинай хүндэлэлдэ, СССР-эй арадуудай эбдэршэгүй ханибарисаагай хүндэлэлдэ болоһон хүсэтэ оваци зал соо үни удаан замхабагүй.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: ВКП(б)-эйн ОК-гэй секретарь нүхэр С. Д. Игнатьев ба БМАССР-эй СНК-гэй түрүүлэгшэ нүхэр С. М. Иванов болбол Главвыставкомоор алтан ба мүнгэн медальнуудаар шагнагдагшадай дунда (зүүн гарһаа): В. А. Герасимов, С. Д. Игнатьев, Д. Ц. Санжиев, Г. А. Нестеров; (ара талада): С. М. Иванов, Л. Ц. Цыбикова, Н. Цыдыпов, Ф. П. Кривошеев. (Михайловай фото).

РСФСР-эй Верховно Соведэй, нэгэдэхи зарлалгын III Сесси

ИЮНИИН 2-ой ЗАСЕДАНИ ТУХАЙ ИНФОРМАЦИОННО МЭДЭЭСЭЛ

Июнийн 2-ой үдэр үглөөнэй 11 часта, РСФСР-эй Верховно Соведэй III Сессиин долоодохи заседани нээгдэбэ. Түрүүлэгшын столдо—РСФСР-эй Верховно Соведэй түрүүлэгшэ депутат А. А. Жданов, РСФСР-эй Верховно Соведэй түрүүлэгшые орологшо депутадууд А. Х. Тынчеров ба Ш. С. Макарова һуубад.

Зүблэхэ зүйлнүүдэй хоёрдохи асуудалаар—автономно советскэ социалистическэ республикануудай конституцинууд тушаа пренинүүд үргэлжэлөө.

Депутадууд А. Х. Мелбариев, Г. Д. Гаглоев ба Н. М. Червов гэгшэд үгэ хэлэбэ.

Нүхэр Червовай үгын һүүлдэ, прени хэлэлгые зогсоохо тухай дурадхал оробо. Тиигээд, РСФСР-эй Верховно Соведэй законодательна һанамжалгын Комиссиин түрүүлэгшэ нүхэр Н. Т. Голяков түгэсхэлэй үгэ хэлэбэ.

—Автономно республикануудай конституцинуудые баталалга болбол,—нүхэр Голяков хэлэнэ,—автономно республикануудай сааншхи ажахын-политическэ ба культурна дээшэлэлгэдэ туһалха байна. Манай үргэн ехэ орондо ажаһуудаг бүхы арадууд болбол Сталинска Конституциин туг доро, большевистскэ партиие ба агуу ехэ Сталиниие нягтаар тойрон, коммунизмын илалта тээшэ, урагшаа ябаха байна!

Сесси болбол автономно республикануудай конституциие баталха тухай законуудые абалгада оробо. Нүх. Голяков болбол Татарска, Башкирска, Бурят-Монголой, Дагестанска, Кабардино-Балкарска, Калмыцка, Коми, Крымскэ, Марийска, Мордовско, Поволжодохи Немецүүдэй, Хойто-Осетинскэ, Удмуртска, Чечено-Ингушска, Чувашска ба Якутска автономно республикануудай конституцинуудые баталха тухай законуудай проектнүүдые уншана. Республика бүриин конституци болбол тус тустаа голосовалагдан баталагдаба.

Түрүүлэгшэ—РСФСР Верховно Соведэй түрүүлэгшэ депутат А. А. Жданов соносхоно:

—Бүхы автономно советскэ социалистическэ республикануудай конституцинууд нэгэндүүгаар баталагдаба.

Сесси болбол зүблэхэ зүйлнүүдэйгээ гурбадахи асуудалда—хоёрдохи ба гурбадахи сессинүүдэй хоорондо абтаһан ба РСФСР-эй Верховно Соведэй баталалгада табигдаһан, РСФСР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Указуудые баталалгада оробо.

Верховно Соведэй Президиумэй член депутат Л. В. Бахмуров үгэ абаба.

—СССР-эй, мүн РСФСР-эй гүрэнэй байгуулалтада сэхэ хабаадаха шэнэ политическэ событинууд ССР Союзай ажабайдалда болоо,—нүхэр Бахмуров хэлэнэ.—Советскэ Социалистическэ Республикануудай сүлөөтэ арадуудай агуу ехэ ханибарисаата бүлэ дотор шэнэ, арбан-хоёрдохи Союзна Карело-Финскэ Советскэ Социалистическэ Республика бии болобо.

Удаань, депутат Бахмуров болбол РСФСР-эй Конституциин (үндэһэн законой) 13, 14, 39, 69 ба 92 статьянуудые хубилгаха ба нэмээхэ тухай законой проектые соносхобо.

Закон нэгэндүүгаар баталагдаа.

Сесси болбол РСФСР-эй ба Карело-Финскэ ССР-эй хоорондын хилые тогтоохо проект тухай РСФСР-эй Верховно Соведэй Президиумэй указые баталһан ба энэ проектые СССР-эй Верховно Соведэй баталалгада табиха гэжэ тогтооһон байна. Зарим АССР-нүүдтэ шэнэ промышленна наркомадуудые бии болгохо тухай указууд баталагдаба.

Һүүлээрэнь, Сесси болбол нүхэд А. А. Пекшевые ба А. Н. Суровые—РСФСР-эй Арадай Комиссарнарай Соведэй түрүүлэгшые орологшодто томилхо тухай РСФСР-эй Верховно Соведэй Президиумэй указуудые, нүхэр А.В. Жаровые—газартаряалангай Арадай Комиссарта, нүхэр Д. А. Лазаревые—нютагай промышленностиин Арадай Комиссарта, нүхэр А. М. Сафроновые—Финансын Арадай Комиссарта, нүхэр А.Ф. Баусниниие—нютагай түлишын промышленностиин Арадай Комиссарта, нүхэр К. П. Горшениные—юстициин Арадай Комиссарта, нүхэр А. Ф. Третьяковые—элүүры хамгаалха Арадай Комиссарта, В. П. Потемкиниие—гэгээрэлэй Арадай Комиссарта ба нүхэр В. Я. Колбатовые—ой модоной промышленностиин Арадай Комиссарта томилхо тухай указуудые баталаа. РСФСР-эй гражданудай нэрэ ба обогые хубилгаха гурим тухай закон нэгэндүүгаар абтаба.

Депутат В. П. Прошинай дурадхалаар, Сесси болбол СССР-эй шулуу нүүрһэнэй промышленностиин Арадай Комиссарта нүхэр В. В. Вахрушевай томилогдоһонтойнь хамта, тэрээниие РСФСР-эй Совнаркомой түрүүлэгшын уялгаһаа сүлөөлхэ гэжэ тогтообо.

Нүхэр И.С. Хохловые РСФСР-эй Совнаркомой түрүүлэгшэдэ баталхые, старейшиныи соведэй даалгабаряар, депутат Пронин дурадхаба. Нүхэр И. С. Хохлов болбол РСФСР-эй Совнаркомой түрүүлэгшэдэ нэгэндүүгаар баталагдаа. РСФСР-эй Совнаркомой түрүүлэгшэдэ нүхэр И. С. Хохловые баталхатай хамта, Сесси болбол нүхэр Хохловые Верховно Соведэй Президиумэй членэй тушаалһаа сүлөөлбэ.

Депутат А. И. Шахуринай дурадхалаар, Сесси болбол нүхэр Г. В. Козловай ондоо хүдэлмэридэ ороһонтой хамта, тэрээниие РСФСР-эй Верховно Соведэй Президиумэй секретариин тушаалһаа сүлөөлбэ. РСФСР-эй Верховно Соведэй Президиумэй секретарьта нүхэр П. В. Бахмуров һунгагдаа.

РСФСР-эй Верховно Соведэй III Сессиин зүблэхэ зүйлнүүд дүүрэбэ. Түрүүлэгшэ депутат А. А. Жданов болбол Сессиие хаагдаһанда соносхобо. (ТАСС).

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Петрозаводск городдохи „Северная“ гостиницын байшан (Карело-финскэ ССР).
(ТАСС-ын фото-клише).

Индивидуальна хөөрэлдөөнүүд—пропагандын шухала хэрэг

ВКП(б)-эйн Центральна Комитет болбол марксизм-ленинизмын һургаалнуудые үзэжэ байгаа коммунистнуудай, түрүүшын ээлжээндэ, хүтэлбэрилхы кадрнуудай хүдэлмэридэ контроль хэхын тэдээндэ туһалхын тула индивидуальна хөөрэлдөөнүүдые үнгэргэхыень партийна организацинуудай хүтэлбэрилэгшэдтэ дурадхаһан байна.

Энээнэй үндэһэ һуури дээрэ, ВКП(б)-эйн Улан-Удэ городой Центральна райком болбол коммунистнуудтай, нэн түрүүшээр партийна активтай ба предприятинууд, учреждениинүүдэй хүтэлбэрилхы хүдэлмэрилэгшэдтэй индивидуальна хөөрэлдөөнүүдые үнгэргэжэ эхилээ һэн. Апрель һараһаа эхилээд, ВКП(б)-эйн райкомой секретарьнууд болбол 41 хөөрэлдөөнүүдые үнгэргөө, тэрээнһээ гадна, райкомой хүдэлмэрилэгшэд ба партбюрогой секретарьнууд 248 хөөрэлдөөнүүдые хэбэ.

Эдэ хөөрэлдөөнүүд юу харуулааб?

Нэгэдэхеэр — зарим партийнэ актив, хүтэлбэрилхы кадрнууд хадаа теоретическэ хэмжээгээ дээшэлүүлхын тула оролдосогойгоор тэмэсэнэ гэжэ харуулаа. БМАССР-эй СНК-гэй дэргэдэхи эхин парторганизациин секретарь И. Д. Панов болбол „ВКП(б)-эйн историин хуряангы курсын“ бүхы бүлэгүүдые өөрөө үзөөд, мүнөө эхин источнигуудые хэрэглэн, VI бүлэгые үзэлгэдэ хүдэлмэрилжэ байна.

Наркомземэй партбюрогой секретарь нүхэр В. С. Окунев хадаа „Хуряангы курсые“ бүрин үзэһэн ба мүнөө эхин источнигуудые хэрэглэжэ, VII бүлэгые үзэнэ.

Центральна телеграфай начальник, коммунист нүхэр Ишин болбол идейно-политическэ хэмжээгээ дээшэлүүлгээр саг үргэлжэ хүдэлмэрилнэ, энэ хадаа практическа хүдэлмэридэнь ехээр туһалаа, ушарань, тэрэнэй хүтэлбэрилдэг телеграф Сибири ба зүүн зүгэй телеграфуудай дунда нэгэдэхи һуури эзэлээ.

Хоёрдохёор,—юу харуулааб гэхэдэ, активай зарим хубинь марксизм-ленинизмын һургаалнуудые шудалалгаар саг үргэлжэ хүдэлмэрилнэгүй.

Жэшээлхэдэ, Осоавиахимай БМАССР-эй Центральна Соведэй парторганизациин секретарь нүхэр Клевцов болбол IV бүлэгые өөрөө үзөөб гэжэ хэлэһэн байгаа, тиин хөөрэлдөөнэй болоходо, тэрэ хадаа „ВКП(б)-эйн историин хуряангы курсын“ түрүүшын бүлэгүүдээр табигдаһан асуудалышье мэдэхэгүй байба.

Жилуправлениин дэргэдэхи парторганизациин секретарь нүхэр Суворов болбол „Хуряангы курсын“ I бүлэгһөө народнигууд тухай, ажалай сүлөөлэлгын группа тухай асуудалда харюу үгөөгүй байгаа.

Росснабсбытые хүтэлбэрилэгшэ нүхэр Ермаков, „Механлит“ заводой директор нүхэр Коновалов гэгшэд „ВКП(б)-эйн историин хуряангы курсын“ оройдоо нэгэдэхи бүлэгые уншаа. Иимэ фактнууд нилээд олон.

Марксизм-ленинизмын үндэһэ һууринуудые саг үргэлжэ үзэдэггүй, теоретическэ гээгдэлээ усадхахын түлөө оролдодоггүй хүнүүдтэ эсэргүүсүүлэн, партийна олониитын һаналнуудые хандуулха хэрэгтэй.

Теоретическэ хөөрэлдөөнүүд хадаа партиин историие өөһэдөө үзэгшэдтэ тон ехэ туһаламжа болоно.

Парторганизацинуудай зарим секретарьнууд хадаа организацинуудтаа иимэ хэмжээябуулганууд үнгэргэһэнэйнь результадта, партийна пропагандын хэрэг нилээд һайжараа. Шэлэй заводой партбюрогой секретарь нүхэр Оловников болбол һаеын үдэрнүүдтэ 12 хөөрэлдөөнүүдые үнгэргөө.

Коммунистнуудай политическэ һуралсалда туһаламжа үгэлгэ болбол имагтал индивидуальна хөөрэлдөөнүүдые үнгэргэлгөөр хизаарлаха ёһогүй, харин нүхэдэй теоретическэ конференцинүүдые, консультацинуудые үргэнөөр практиковалха шухала.

С. Коновалов — ВКП(б)-эйн Центральна райкомой пропаганда ба агитациин таһагые даагша.

Колхозно центрнуудые культурна болбосон болголго

Зэдын аймаг дотор колхозно центрнүүдые хүсэд культурна ба болбосон болголгын хүдэлмэринүүд эршэмтэйгээр ябуулагдажа байна.

Желтуриин, Доодо-Бургалтайн, Алсагай ба Наринай сельсоведүүдэй бүхы колхозууд болбол правлениингээ, клубуудайгаа газаагуур, улицануудаараа гоё һайхан модонуудые тариба. Олонхи колхозуудань колхознигуудайгаа гэр байрануудые колхозойгоо центр дээрэ нүүлгэн асаралгаар ехэ хүдэлмэри хэжэ эхилээ.

* *
*

Доодо Бургалтайн сомоной, Карл Марксай нэрэмжэтэ колхозой колхознигууд, колхозно центрээ хүсэд культурна болбосон болгохын түлөө шухала хүдэлмэринүүдые ябуулһан ба ябуулжашье байна. Колхозой улицануудаар элдэб модод һуулгагдаа. Мүн тэрэшэлэн, клубай ба правлениингээ хажуугаар мододые һуулгаһан байна. Колхоздонь парикмахерска эмхидхэгдэбэ.

Бүхы колхознигуудаа энэ жэлдэ колхозойгоо центртэ түбхинүүлэн һуулгахаар хараална. Энээгээр, барилгын тусхай бригада хүдэлмэрилжэ байна.

Г. Жербаев.

ГЭРНҮҮДЭЭ РЕМОНТЛОНО

Цагаан-Моринской сомоной (Закамен), Сталинай нэрэмжэтэ колхозой бүхы колхознигууд колхозно центртээ түбхинэн һууринжанхай. Һаяхан, тус колхозой правлени болбол 16 колхознигуудай гэрые заһабарилһан ба 5 шэнэ гэрнүүдые бариһан байна.

Нэгэ шэнэ бани баригдаа.

Колхозойгоо центрые хүсэд культурна болбосон болгохо хэрэгтэ правлениин түрүүлэгшэ нүхэр Ж. Чойжинимаев анхаралаа ехээр табина. Барилгын бригадир нүхэр Самбуевай бригадынхид стахановска хүдэлмэриин жэшээнүүдые харуулан, колхознигуудайгаа гэрнүүдые һайнаар ба түргэнөөр ремонтлоно.

Гадна, тус колхозой колхознигууд бүгэдөөрөө шэнэ алфавитда һуралсаа. Сомоной избач нүхэр Дармаева ба колхозой наһатанай һургуулиин һургагша нүхэр Бадма Доржиев гэгшэд бэшэгмэдэхэгүйшүүдые һургалгын хүдэлмэриие һайнаар эмхидхэжэ шадаһан байна.

Эдэ хүдэлмэринүүд, мүнөө бүри эршэмтэйгээр үргэлжэлһөөр.

Б. Г

ШЭНЭ ҺУРГУУЛИИН БАРИЛГА

Закамен. Утаата-Далахайн сомоной, Кагановичын нэрэмжэтэ колхозой дэргэдэ, эхин һургуулиин байшан баригдажа байна. Тус һургуулиие 1940-41 онуудай һуралсалай жэлэй эхиндэ дүүргэхээр хараалагдана.

Эндэ тусхай бригада хүдэлмэрилнэ. Колхознигууд-стахановецууд эрхим хүдэлмэриин жэшээнүүдые харуулнад.

Нүхэд Дашиев(бригадир) Рампилов, Доржиев ба бусад болбо үдэрэйгөө нормонуудые 150-180 процент дүүргэнэ.

Барилгын хүдэлмэришэд, ту барилгые болзорһоонь урид дүүрг хын түлөө тэмэсэнэ

Б. Гармаев.

МАРТЫН ПЛЕНУМЭЙ ТОГТООЛНУУДТА БОДОТО ХЭРЭГЭЭР ХАРЮУСАНА

(Закаменай аймагһаа)

Үлэгшэнэй сомоной колхозууд болбол ВКП(б)-эйн ЦК-гэй Мартын пленумэй тогтоолые хэрэг дээрэнь бэелүүлхын түлөө большевистскээр тэмэсэнэ. Тус сомон дотор хабарай тарилгын план саг болзор соогоо дүүргэгдээд, мүнөө пар хахалалга эршэмтэйгээр ябуулагдана.

Калининай нэрэмжэтэ колхоз (түрүүлэгшэнь нүх. Гармаев) эртын пар хахалалгын планиие 75,2 процент дүүргээ. Сабшалан ба бэлшээриие һайжаруулгаар бага бэшэ хүдэлмэри бүтөөбэ. Колхознигууд ба колхозницанууд олоноороо сабшалан дээрэ гаралгые эмхидхэжэ, 170 гектар газар дээрэхи шулуу, модо гэхэ мэтын буртагые сэбэрлэһэн байна. Хамта 70 гектар сабшалан дээрэ 1700 тэргэ шэбхэ гаргажа тарааба. Хоёр канава шэнээр малтагдаа. Мүнөө сабшалангаа уһалжа эхилээ.

Тэрээнһээ гадна, 20 толгой залуу моридые тусгаар һүр болгон таһалаад, тэдэнэй харуу һалгые эрхим стахановец нү Ц. Дашиевта даалгаа. Томо ү тэрэй нэгэ азарга бэ дүр үнеэдые газаа тээһээ худалда абаха гэжэ тогтооһон байна.

Алуу малаа дулаан байра хангахын тулада, зоотехничес барилгые эхилээд, тэндэ 6 х хүдэлмэрилнэ. Мүн тэрэшэл „Майн 1“ колхозой (түрүү шэнь нүх. Ульзутуев) герасим ска звено болбол сабшалан дээр һээ элбэг ехэ үбһэ абахын лада нилээд ехэ ажал хэһэн б на. Звеньевод, коммунист н Ц.Ж Цыбденов 6 километр ша ута канава шэнээр малтал хангаад, 150 гектар сабшалан газарые уһалаа. Хамта 138 г тар газарта удобрени хэбэ.

Борис Шоноев

Үбһэнэй үндэр ургасын түлөө

(Зэдын аймагһаа)

Доодо-Ториин сомоной, Ворошиловай нэрэмжэтэ колхозой луговодческо звено (звеньеводонь В. Соколов) хадаа энэ жэлдэ тар бүриһөө 40 центнер хуряажа абахын түлөө тэмэс оролдосотой һайнаар ажаллана

Сабшалангай газар дээрэ ш гаргажа тарааһан ба уһа байна. Нилээд ехэ газарые нойлһон ба харганаа бургаа малтажа, сэбэрлээ. Хамта 3 лометр канава шэнээр мал сабшалан, тараалан ба огор уһалжа байна.

Тус колхозой барилгын б да Яким Мельниковэй хүтэл доро, зоотехническэ барилгы дэлмэриие апрелиин 10-һаа х ябуулна. Зүгөөр, тус гадын хүдэлмэридэ дутуу гэхэдэ: барилгын план ба гр зохёогоодүй, хэһэн ажа учет ябуулагданагүй.

АЛДАР СОЛО

Воронеж мүрэнэй эрид нугын саада хажууда, үндэр модонуудаар ба мойһоной набтархан эшэнүүдээр хушагдаһан зүүн эрье дээрэнь манай ороной үнэтэ эдлэлнүүдэй нэгэн—мичуринска сад байдаг.

Ажабайдалай законуудай шэнжэлэгдэн шалгагдадаг ба амиды юумэнэй шэнэ формонуудай байгуулагдадаг, байгаалиин лаборатори болоһон, энэ садые байгуулагша—Иван Владимирович Мичурин советскэ арадай инаглалаар хүреэлэгдэн, эндэ ажаһуудаг һэн.

Иван Владимирович нүгшөө, зүгөөр мичуринска „пепинүүд“, „ренетэнүүд“, „больфлернүүд“, „кандилинууд„, „беренүүд“, „ренклодууд“ ба абрикосуудай урган сэсэглэжэ ба үрижэжэ байдаг, колхозно садууд ба жэмэстэ ургамалнуудай тарилганууд жэл ерэхэ бүри ехэ боложо байна.

Манай ороной арадта Мичуринаар олгогдоһон баялигууд болбол өөрынь амиды байха үедэ ургуулагдаһан лэ сортнуудаар хизаарлана бэшэ. Мичуринай тариһан жэмэстэ модонуудай хэдэн мянгаад үрэһэнүүдһээ ургамалай хэдэн олон гайхамшаг экземплярнууд мүнөө ургана.

Эдэ үрэһэнүүдэй олонхинень Иван Владимирович үшөө 15-20 жэлэй саад тээ өөрөө шэлэн абаһан юм. Мичуринай творческо планууд, шалгалтада табигдаһан тэрээнэй теоретическэ дурадхалнууд, практическа хараалалганууд эдэ үрэһэнүүдтэ, эдээндэ өөрынгөө бодото бэелэлые олоһон байна.

Иван Владимирович өөрынгөө ажабайдалай һүүлшын час болотор хүдэлмэрөө зогсоогоогүй һэн. Үбшэнэйгөө улам ехэдэжэ, хэбтэрын болоодшье байхадаа, Мичурин болбол өөрынгөө бэелүүлжэ шадаагүй хүдэлмэринүүдые дары эхилхэ тухайдань шабинартаа заабари ба зүбшэлнүүдые үгэдэг байгаа.

Мичуринай нүгшэһэншье хойно, тэрээнэй жэмэстэ питомник соо хэдэн мянгаад модонууд ургажа, өөрынгөө түрүүшын ногоон набшаһадаар бүрхөөгдэн намилзажа байна...

Он жэлнүүд үнгэрөө. Мичуринай гараар газарта таригдаһан үрэһэнүүд гоё һайхан модод боложо байна. Мичуринай ургуулжа байһан модонууд мүнөө бэежэжэ, үрэ жэмэсээ үгэжэ эхилээ. Тэдэнэр хадаа мичуринска шэнэ сортнуудай түрүүшын ургамалнуудые үгэнэ.

Эдэ модонуудай түрүүшын бүлэгһөө мичуринска шэнэ сортнуудта гуша гаран кандидадууд шэлэгдэн абтаа. Энээндэ кандидадуудай дунда—яблони, груши, вишни, абрикос, рябина, финдук (һамарһа) бии, эдэнэй гайхамшаг шанарнууд хадаа СССР-эй авторитетнэ плодоводуудаар мэдэрэглэбэ.

Жабарта тэсэмгэй „китайка яблониие“ «бархатна анистай» холин тарижа бии болгоһон үрэ болбол хэдэн жэлэй саад тээ мичуринска питомник соо ургаһан юм. Энээнһээ, Мичурин болбол, мүнөө «китайка анисовая» гэжэ үргөөр алдаршаһан сортые үндэ һэлһэн модо ургуулаа һэн. «Китайка анисовая» хадаа бусад мичуринска сортнуудай дунда онсо һайн үрэһэжэлтэй юм. Июлиин һүүл ба августын эхин багаар, энэ модон болбол гэрэлтэмэ шара ногоон үнгэтэй 7 яблокануудтай һалаануудаар хушагдаха байна.

Түрүүшын „китайка анисовая“ модоной ургаһаар 30 жэлэй үнгэрөөд байхадань, «китайкын» басаган—№1589 модон Мичуринай сад соо түрүүшынгээ ургаса үгөө.

№1589 модоной эгээн түрүүшынхеэ сэсэглэхынь бүри урда тээ, И. В. Мичурин болбол хэдэн мянган бусад залуу модонууд сооһоон тэрээниие илгаруулан, гайхамшагаар үрэжэхэ гэжэ урид хэлэһэн юм.

«Китайка анисовая» модонһоо гадуур, мичуринска ургамалнуудай дундаһаа жабарта тэсэмгыгээрээ, ургасаараа, үрэ үгэлгөөрөө, гоё һайханаараа ба жэмэсэйгээ амтаар онсо илгарһан ургамалнууд—«бельфлер-китайка», «шампанрен-китайка» ба бусад хадаа шэнэ сортнуудта кандидадуудаар шэлэгдэһэн байна.

И. В. Мичуринаар таригдаһан ба ургуулагдаһан, грушын үрэнүүд сооһоо №15 груша шэлэн абтаба. Энэ шэнэ груша хадаа, Союзай дунда зонодо зорюулан, Мичуринаар шэлэгдэһэн сортнуудай дунда нилээд һайн шанартай байна. №15 грушын томонууд, хахад фунтын хэмжээтэй үрэнүүд болбол урда зүгэй эрхим грушануудһаа өөрынгөө амтаар, зөөлэнөөр ба гоё ароматаар илгаран гарана.

Хүйтэндэ тэсэмгэй, хойто зүгэй абрикосые байгуулха тухай өөрынгөө һаналые бэелүүлхын түлөө 25 жэлэй торшо соо Мичурин хүдэлмэрилөө һэн. Мичурин хадаа «Сацер», «Монголь», «Лучший“ ба бусад сортнуудые байгуулбашье, тэдэнэй шанарта ханадаггүй бэлэй. Тэрэ хадаа ургамалнуудые холилго ба шэлэлгые үргэлжэлүүлһээр байгаа. Энэ хүдэлмэриень үхэл таһалдуулаа. Гэбэшье, тэрэнэй тариһан үрэһэнүүд ургаа, тэрээнэй һуулгаһан залуу модонууд томо болоо, «Товарищ» абрикосые «никитский белый» гэжэ крымскэ сорттой холижо, Мичуринай ургуулһан гибриднэ ургамалнууд үнгэрэгшэ жэлдэ түрүүшынхеэ сэсэглэһэн байна. Хэрбээ „Товарищ“ абрикосой хуушан сортын нэгэ үрэһэнэй шэгнүүр 10 грамм байдаг һаань, шэнэ сортын үрын шэгнүүрэнь 30 ба 40 грамм болоно. Эдэ абрикосууд хадаа «Товарищ» сортдо ороходоо, нилээд гоё, хэдэн хуби үлүү амтатай ба 10 хоног һүүлдэ сэсэглэдэг юм. Орой ургадаг абрикосуудай формонуудые бии болгохын тулада, Мичурин олон жэлдэ хүдэлмэрилөө һэн. Эдэ формонуудань байгуулагдаа.

Сочинскэ фундугуудһаа (һамарнууд) амтаараашье ба шанараараашье дутахагүй сэбэр, гоё һамарнууд—фундугууд байгуулагдаа. Мичурин болбол һамарай модонуудые холин нииилүүлхэ планиие бодожо, хэдэн олон һүни унтаагүй хонодог һэн. Иигэжэ, хойто зүгэй һамарнуудай сортнууд бии боложо эхилээ.

Шэнэ рябина (жэмэс) байгуулагдаа. Тэрээниие мүнөөдөө „рябина №1“ гэжэ нэрэлнэ...

Табан жэлэй саад тээ Мичурин нүгшөө һэн. Байгаалиин агуу ехэ шэнэдхэн хубилгагшын угаа ехэ үнэтэ хэрэгыень Мичуринай шабинар ба тэрээнэй дагагшад болбол хүсэд бэелүүлхын тулада, оролдосотойгоор хүдэлмэрилнэд. Тэдэнэр болбол, хэдэн мянгаад колхознигууд опытнигуудтай хамта, ургамалай гениальна зохёогшын эхилһэн хэрэгые амжалтатайгаар бэелүүлнэ, шэнэ мичуринка сортнуудай баян ургасые—мичуринска ажабайдалай алдар солые суурхуулна.

И. Сип.

ШУБУУНАЙ ШЭНЭ ФЕ

Закзменай аймагай, Ц ее сомоной, Ленинэй нарэмжэт хозой колхознигууд ВКП(Мартын пленумэй тогтоолые шэн хэлсээд, тэрэниие һай зуураа, колхоздоо тахяагай эмхидхэхэ гэжэ шиидхэбэ.

Энэ зорилгоор, тус колхоз һара соо 300 тахяа х абаха плантай ба бэл бусад хүдэлмэриие ябуулжа

Харюусалгата редакт
орологшо Ц. ОЧ

Адрес редакции: г. Улан-Удэ, ул. Каландарашвили, 19. Телефоны: секретариат—3-44; отдел партийной жизни и агитации и пропаганды—7-55 (2 зв.); сельхоз. отдел—7-55; отдел кадров и писем -5-07.

Типография НКМП. Уполномоченный Бурглавлита № 3127